

Лист від 21.01.2015 № 1665/7/99-99-17-02-01-17 ДФСУ

Державною фіскальною службою України систематизовано зміни, що стосуються адміністрування податку на доходи фізичних осіб та військового збору у зв'язку з податковою реформою. Лист, структурований по відповідних частинах, подаємо нижче.

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ЛИСТ

Від 21.01.2015 № 1665/7/99-99-17-02-01-17

Головні управління ДФС в
областях та м. Києві

Міжрегіональне Головне
управління ДФС –

Центральний офіс з
обслуговування великих
платників

Про внесення змін в адміністрування податку на доходи фізичних осіб та військового збору

Законом України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи” (далі – Закон № 71) внесено ряд змін до норм Податкового кодексу України (далі – ПКУ) та Законом України від 28 грудня 2014 року № 79-VIII „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” (далі – Закон №

79) внесено зміни до норм Бюджетного кодексу України (далі – БКУ), зокрема:

Щодо оподаткування пенсій

Згідно з п.п. 164.2.19 п. 164.2 ст. 164 ПКУ до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включаються зокрема суми пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом, якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року, – у частині такого перевищення, а також пенсій з іноземних джерел, якщо згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, такі пенсії підлягають оподаткуванню чи не оподатковуються в країні їх виплати.

Ставка податку становить 15 відсотків бази оподаткування щодо доходів, зокрема, нарахованих (виплачених, наданих) у вигляді пенсій, якщо база оподаткування для місячного оподатковуваного доходу перевищує три розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року (далі у цьому пункті – мінімальна заробітна плата).

Якщо база оподаткування (сума пенсії), в календарному місяці перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, до суми такого перевищення застосовується ставка 20 відсотків.

Зазначаємо, що з 1 січня 2015 року відповідно до ст. 8 Закону України від 28 грудня 2014 року № 80-VIII „Про державний бюджет на 2015 рік” розмір мінімальної заробітної плати для працездатних осіб встановлено у розмір 1 218 гривень на місяць.

Тобто починаючи з 1 січня 2015 року, податкові агенти при

виплаті пенсій у розмірі, що перевищує 3 654 грн. (розмір мінімальної заробітної плати 1 218 грн.х 3), зобов'язані утримати податок на доходи фізичних осіб за ставкою 15 відсотків.

Якщо сума нарахування більше 12 180 грн. (мінімальна заробітна плата 1 218 грн.х 10) ставка податку становитиме 15 та 20 відсотків.

Наприклад:

1. Громадянину – пенсіонеру нараховано 13 000 грн. пенсії, сума податку на доходи фізичних осіб складає 1 401,9 грн.

$(13\ 000\ \text{грн.} - 3\ 654\ \text{грн.} = 9\ 346\ \text{грн.} \times 15\%)$.

2. Громадянину – пенсіонеру нараховано 18 000 грн. пенсії, сума податку на доходи фізичних осіб складає 2 260,2 грн.

$(18\ 000\ \text{грн.} - 3\ 654\ \text{грн.} = 14\ 346\ \text{грн.}; (14\ 346\ \text{грн.} - 12\ 180\ \text{грн.}) \times 20,0\ \% = 433,20\ \text{грн.}; 12\ 180\ \text{грн.} \times 15\ \% = 1\ 827\ \text{гривень})$.

Щодо подання звітності, то відповідно до п. 176.2 ст. 176 ПКУ податковий агент, зокрема, зобов'язаний подавати у строки, встановлені ПКУ для податкового кварталу, податковий розрахунок суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, а також суми утриманого з них податку до контролюючого органу за місцем свого розташування.

Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) затверджено наказом Міністерства доходів і зборів України від 21.01.2014 № 49, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.02.2014 за № 228/25005 (далі – Порядок).

Згідно з Довідником ознак доходів фізичних осіб суми пенсій,

розмір яких не перевищує суму оподаткування, відображаються у податковому розрахунку за формою № 1 ДФ під ознакою доходу „128”.

Суми пенсій, розмір яких перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), – у частині такого перевищення відображаються у податковому розрахунку за формою № 1 ДФ під ознакою доходу „127”.

Водночас у зв'язку з внесенням змін до ПКУ, зокрема, про оподаткування пенсій, на сьогодні Міністерством фінансів України розроблено та подано для затвердження до Міністерства юстиції України наказ про порядок заповнення та подання форми № 1 ДФ, де передбачено, що суми пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду

України чи бюджету згідно із законом, якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), у частині такого перевищення (п.п. 164.2.19 п. 164.2 ст. 164 ПКУ) мають відображатися за ознакою доходів „184”.

Щодо оподаткування процентів на поточних або депозитних банківських рахунках та вкладах (депозитах) у кредитних спілках

У розділі IV термін „пасивні доходи” вживається на позначення, зокрема, таких доходів – проценти на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок; проценти на вклад (депозит) у кредитних спілках; інші проценти (у тому числі дисконтні доходи); процентний або дисконтний дохід за іменним ощадним (депозитним) сертифікатом (п.п. 167.5.3 п. 167.5 ст. 167 ПКУ).

Відповідно до внесених змін до п.п. 167.5.1 п.167.5 ст.167 ПКУ ставки податку становить 20 відсотків – для пасивних доходів,

у тому числі нарахованих у вигляді дивідендів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, що виплачуються інститутами спільного інвестування.

Податковим агентом платника податку під час нарахування на його користь доходів у вигляді процентів є особа, яка здійснює таке нарахування (п.п. 170.4.1 п. 170.4 ст. 170 ПКУ).

При цьому згідно з п.п. 170.4.2 п. 170.4 ст. 170 ПКУ податкові агенти (банки, кредитні спілки), які нараховують доходи у вигляді процентів, зазначених у п.п. 170.4.1 цього пункту, у податковому розрахунку, подання якого передбачено п.п. „б” п. 176.2 ст.176 ПКУ, відображають загальну суму нарахованих у звітному податковому періоді доходів та загальну суму утриманого з них податку. При цьому у податковому розрахунку не зазначається інформація про суми окремого банківського вкладного (депозитного) або поточного рахунку, ощадного (депозитного) сертифіката, вкладу (депозиту) члена кредитної спілки у кредитній спілці, суми нарахованих процентів, а також відомості про фізичну особу – платника податку, якій нараховані такі доходи.

Отже, податкові агенти відображають загальну суму доходів, нарахованих у вигляді процентів на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок; проценти на вклад (депозит) у кредитних спілках; інші проценти та загальну суму нарахованого (утриманого) податку на доходи фізичних осіб у звітності формі № 1ДФ.

Водночас повідомляємо, що з метою однозначного тлумачення норм статей 167 та 170 щодо ставки оподаткування процентів, Міністерством фінансів України підготовлено пропозиції стосовно внесення змін до ПКУ.

Щодо оподаткування дивідендів

Доходи, що нараховуються у вигляді дивідендів, відповідно до п.п. 167.5.3 п. 167.5 ст. 167 ПКУ належать до пасивних

доходів.

Пунктом 167.5 ст. 167 ПКУ встановлено, що ставки податку на пасивні доходи до бази оподаткування встановлюються у таких розмірах:

20 відсотків – для пасивних доходів, у тому числі нарахованих у вигляді дивідендів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, що виплачуються інститутами спільного інвестування (крім зазначених у підпункті 167.5.2 цього пункту) (п.п. 167.5.1. п. 167.5 ст. 167 ПКУ).

5 відсотків – для доходів у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів у вигляді дивідендів по акціях, інвестиційних сертифікатах, які виплачуються інститутами спільного інвестування) (п.п. 167.5.2. п. 167.5 ст. 167 ПКУ).

Водночас відповідно п.п. 165.1.18 п. 165.1 ст. 165 ПКУ до складу загального місячного оподатковуваного доходу платника податку не включаються дивіденди, які нараховуються на користь платника податку у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих юридичною особою – резидентом, що нараховує такі дивіденди, за умови, що таке нарахування жодним чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, та в результаті якого збільшується статутний фонд емітента на сукупну номінальну вартість нарахованих дивідендів.

Разом з тим п.п 170.5.2 пункту 170.5.2 ст. 170 ПКУ визначено, що будь-який резидент, який нараховує дивіденди, включаючи того, який сплачує податок на прибуток підприємств у спосіб, відмінний від загального (є суб'єктом спрощеної системи оподаткування), або звільнений від сплати такого податку з будь-яких підстав, є податковим агентом під час нарахування дивідендів.

Поряд з цим згідно з п.п. 170.5.4 п. 170.5 ст. 170 ПКУ доходи,

зазначені в цьому пункті, остаточно оподатковуються податковим агентом під час їх нарахування платнику податку за ставкою, визначеною п.п. 167.5.1 та 167.5.2 п. 167.5 ст.167 ПКУ.

Отже, застосування ставок податку на доходи фізичних осіб у розмірі 5 або 20 відс. на суми доходів, нарахованих у вигляді дивідендів, залежить від того, чи є податковий агент платником податку на прибуток підприємств.

Крім того, дивіденди, нараховані на користь фізичних осіб (у тому числі нерезидентів) за акціями або іншими корпоративними правами, які мають статус привілейованих або інший статус, що передбачає виплату фіксованого розміру дивідендів чи суми, яка є більшою за суму виплат, розраховану на будь-яку іншу акцію (корпоративне право), емітовану таким платником податку, прирівнюється з метою оподаткування до виплати заробітної плати з відповідним оподаткуванням та включенням суми виплат до складу витрат платника податку, тобто за ставками 15 та 20 відсотків (п.п. 170.5.3. п.170.5 ст.170 ПКУ).

Згідно з Довідником ознак доходів фізичних осіб у вигляді дивідендів (крім дивідендів, визначених у п.п. 165.1.18 п. 165.1 ст. 165 ПКУ), відображаються у податковому розрахунку за формою № 1 ДФ під ознакою доходу 109.

Дивіденди, які нараховуються на користь платника податку у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих юридичною особою – резидентом, що нараховує такі дивіденди, за умови, що таке нарахування жодним чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента та в

результаті якого збільшується статутний фонд емітента на сукупну номінальну вартість нарахованих дивідендів (п.п. 165.1.18 п. 165.1 ст. 165 ПКУ), відображаються у податковому розрахунку за формою № 1 ДФ під ознакою доходу 142.

Щодо оподаткування виграшів, призів

Оподаткування пасивних доходів, нарахованих як виграші чи призи (крім зазначених у п.п. 165.1.41 п.165.1 ст. 165 цього Кодексу) визначено п.п.164.2.8 п.164.2 ст.168 ПКУ.

Ставка податку становить подвійний розмір ставки, визначеної абзацом першим п. 167.1 ст. 167, бази оподаткування щодо доходів, нарахованих як виграш чи приз (крім виграшів, призів у лотерею), на користь резидентів або нерезидентів.

Тобто ставка податку у подвійному розмірі 30 відс. застосовується до доходів, що нараховуються податковим агентом у вигляді виграшів чи призів (крім виграшів, призів у лотерею).

Як виняток з абзацу першого цього пункту грошові виграші у спортивних змаганнях (крім винагород спортсменам – чемпіонам України, призерам спортивних змагань міжнародного рівня, у тому числі спортсменам-інвалідам, визначеним у п. „б” п.п. 165.1.1 п. 165.1 ст. 165 ПКУ) оподатковуються за ставками, визначеними у пункті 167.1 цієї статті, а саме 15 відсотків.

При цьому відповідно до п.п. 170.6.1 п. 170.6 ст. 170 ПКУ податковим агентом платника податку під час нарахування (виплати, надання) на його користь доходу у вигляді виграшів (призів) у лотерею чи в інші розіграші, у букмекерському парі, у парі тоталізатора, призів та виграшів у грошовій формі, одержаних за перемогу та/або участь в аматорських спортивних змаганнях, у тому числі у більярдному спорті, є особа, яка здійснює таке нарахування (виплату).

Згідно з п.п. 170.6.2 п. 170.6 ст. 170 ПКУ податковим агентом – оператором лотереї у строки, визначені ПКУ для місячного податкового періоду, до бюджету сплачується (перераховується) загальна сума податку, нарахованого за ставкою 15 відсотків, із загальної суми виграшів (призів), виплачених за податковий (звітний) місяць гравцям у лотерею.

Податкові агенти – оператори лотереї у податковому

розрахунку, подання якого передбачено п.п. „б” п. 176.2 ст. 176 ПКУ, відображають загальну суму нарахованих (виплачених) у звітному податковому періоді доходів у вигляді виграшів (призів) та загальну суму утриманого з них податку. У податковому розрахунку не зазначається інформація про суми окремого виграшу, суми нарахованого на нього податку, а також відомості про фізичну особу – платника податку, яка одержала дохід у вигляді виграшу (призу).

У зв'язку зі змінами, внесеними Законом № 71 у звітності форми №1 ДФ, передбачено відображення податковими агентами – операторами лотереї загальної суми нарахованих (виплачених) у звітному податковому періоді

доходів у вигляді виграшів (призів) та загальну суму утриманого з них податку без зазначення відомостей про фізичну особу – платника податку, яка одержала дохід у вигляді виграшу (призу).

Водночас виграші чи призи (крім виграшів, призів у лотерею) на користь резидентів або нерезидентів відображаються у податковому розрахунку за формою № 1 ДФ під ознакою доходу 111.

Сума коштів, отриманих як виграш, приз у лотерею (підпункт 164.2.8 пункту 164.2 статті 164 розділу IV Кодексу) за ознакою «166» відображається у звітності форми №1-ДФ до 31.12.2014.

Щодо оподаткування заробітної плати

Відповідно до п.п.14.1.48 п.14.1 ст.14 ПКУ заробітна плата для цілей розділу IV ПКУ – це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом.

Під час нарахування доходів у формі заробітної плати база

оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, – обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності (п. 164.6 ст. 164 ПКУ).

Згідно з п. 167.1 ст. 167 ПКУ ставка податку становить 15 відс. бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) (крім випадків, визначених у п. 167.2 – 167.6 ПКУ) у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами, якщо база оподаткування для місячного оподатковуваного доходу не перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати (12 180 грн. у 2015 році), встановленої законом на 1 січня звітного податкового року.

Якщо база оподаткування, яка визначена з урахуванням норм п. 164.6 ст. 164 ПКУ щодо доходів, зазначених в абзаці першому цього пункту, в календарному місяці перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, до суми такого перевищення застосовується ставка 20 відсотків.

Щодо сплати (перерахування) податку на доходи фізичних осіб
Порядок сплати (перерахування) податку до бюджету передбачено ст. 168 ПКУ, відповідно до якої податок, утриманий з доходів платників податків, підлягає зарахуванню до бюджету згідно з нормами БКУ.

До доходів загального фонду Державного бюджету України належить зокрема податок на доходи фізичних осіб згідно з ПКУ у розмірі 25 відс. на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя) та у

розмірі 60 відсотків – на території міста Києва (п. 29.2 ст. 29 БКУ).

До доходів загального фонду бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, міст Києва та Севастополя, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, належать зокрема 60 відс. податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 11 частини другої ст. 29 БКУ), що сплачується (перераховується) згідно з ПКУ на відповідній території (крім території міст Києва та Севастополя) (п. 64.1 ст. 64 БКУ).

Відповідно до п. 66.1 ст. 66 БКУ до доходів загального фонду бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, зокрема, належить 15 відс. податку на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 11 частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з ПКУ на відповідній території.

Отже, з 1 січня 2015 року зарахування податку на доходи фізичних осіб на територіях України (в областях) до місцевих бюджетів проводиться у розмірі 75 відс., по м. Києву – 40 відсотків, до державного бюджету відповідно 25 та 60 відсотків.

Порядок відкриття та закриття рахунків в органах Державної казначейської служби України регулюється наказом Міністерства фінансів України від 22.06.2012 № 758 „Про затвердження Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України” (далі – наказ № 758).

Згідно із п. 2.1 розділу 2 наказу № 758 у разі внесення змін до законодавства до БКУ, закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети та бюджетної класифікації, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від

14 січня 2011 року № 11, згідно з якими змінюється перелік надходжень, що зараховуються до відповідних бюджетів, та/або порядок їх зарахування, щорічно на початок нового бюджетного періоду в органах Казначейства відкриваються рахунки за надходженнями до державного та місцевих бюджетів (крім рахунків для зарахування власних надходжень бюджетних установ) згідно із внесеними змінами. Рахунки за надходженнями відкриваються протягом 45 днів з дня прийняття закону про Державний бюджет України.

Щодо розміру податкової соціальної пільги

ПКУ передбачено, що платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподаткованого доходу, отриманого від одного роботодавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги у розмірі, що дорівнює 100 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, – для будь-якого платника податку (п.п. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169).

Відповідно до п.1 Розділу XIX „Прикінцеві положення” п.п. 69.1.1 п. 169.1 ст. 169 ПКУ набирає чинності з 1 січня 2016 року.

До 31 грудня 2015 року для цілей застосування цього підpunkту податкова соціальна пільга надається в розмірі, що дорівнює 50 відс. розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, – для будь-якого платника податку.

Статтею 7 Закону України від 28 грудня 2014 року № 80-VIII „Про державний бюджет України на 2015 рік” встановлено прожитковий мінімум для працездатних осіб з 1 січня 2015 року у розмірі 1218 гривень.

Таким чином, 100 – відсоткова податкова соціальна пільга у 2015 році становить 609 гривень.

Щодо оподаткування військовим збором

Законом України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи”, який набрав чинності з 01.01.2015, внесено зміни до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) у частині оподаткування військовим збором.

Відповідно до п. 161 підрозділу 10 Розділу XX Перехідних положень Кодексу оподаткування військовим збором подовжено до набрання чинності рішенням Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України.

Згідно з п.п. 1.1 п. 161 підрозділу 10 розділу XX Кодексу платниками збору є особи, визначені п. 162.1 ст. 162 Кодексу, а саме фізична особа – резидент (нерезидент), яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні; податковий агент.

Об'єктом оподаткування військовим збором є доходи, визначені ст. 163 Кодексу (п.п. 1.2 п. 161 підрозділу 10 розділу XX Кодексу).

Для резидента – це загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання); іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України.

Об'єктом оподаткування нерезидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід з джерела його походження в Україні; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання) (ст. 163 Кодексу).

При цьому ставка збору становить 1,5 відсотка від об'єкта оподаткування,

визначеного п.п. 1.2 цього пункту (п.п. 1.3 п. 161 підрозділу 10 розділу XX Кодексу).

Нарахування, утримання та сплата (перерахування) збору до бюджету здійснюються у порядку, встановленому ст. 168 Кодексу.

Податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника, зобов'язаний утримувати збір із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку збору 1,5 відсотка (п.п. 168.1.1 п. 168.1 ст. 168 Кодексу).

Платник, що отримує оходи від особи, яка не є податковим агентом, та

іноземні доходи, зобов'язаний включити суму таких доходів до загального річного оподаткованого доходу та подати податкову декларацію за наслідками звітного податкового року, а також сплатити військовий збір з таких доходів (п.п. 168.2.1 п. 168.1 ст. 168 Кодексу).

Підпунктом 1.5 п. 161 підрозділу 10 розділу XX Кодексу передбачено, що відповідальними за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) збору до бюджету згідно зі ст. 171 Кодексу з доходів у вигляді заробітної плати, є роботодавець, який виплачує такі доходи на користь платника податку; з інших доходів, є: податковий агент – для оподатковуваних доходів з джерела їх походження в Україні; платник податку – для іноземних доходів та доходів, джерело виплати яких належить особам, звільненим від обов'язків нарахування, утримання або сплати (перерахування) збору до бюджету.

Відповідно до п.п 1.6. п. 161 підрозділу 10 розділу XX Кодексу платники збору зобов'язані забезпечувати виконання податкових зобов'язань у формі та спосіб, визначені ст. 176 Кодексу.

Відображення податковим агентом загальної суми доходу, з якого утримано військовий збір за звітний період, передбачено у податковому розрахунку форми № 1ДФ, без відображення персоніфікованих даних фізичних осіб – платників військового збору.

Голова

І.О. Білоус